

Zkušební otázky ke státním závěrečným zkouškám

Bakalářské studium oboru Divadelní věda (akademický rok imatrikulace 2016/2017 a starší)

Ke státní závěrečné zkoušce (SZZk) se mohou studující dostavit pouze po úspěšné obhajobě bakalářské diplomové práce.

SZZk sestává ze tří částí: 1. teorie divadla, 2. dějiny divadla (světové nebo české divadlo) a 3. analýza divadelního představení, resp. inscenace. Studující táhnou po jedné otázce z teorie a dějin divadla, divadelní představení k analýze jim vybere zkušební komise na základě předloženého seznamu minimálně **30** zhlédnutých děl. Na písemnou přípravu mají studující 30 minut, stejná doba je vyčleněna i na samotné zkoušení (10 minut na každou část SZZk). K absolvování SZZk je zapotřebí uspět ve všech třech dílčích částech zkoušky.

Otázky

Teorie

1. Charakterizujte divadelní vědu, její předmět, základní, vedlejší a příbuzné disciplíny, problémy a metody, její vznik a vývoj.
2. Charakterizujte divadelní historiografii, její předmět, členění, problémy a metody. Stručně pojednejte o české divadelní historiografii, jejích hlavních představitelích a dílech.
3. Charakterizujte divadelní teorii, její předmět, členění, problémy a metody. Představte osobnosti a koncepce české strukturalistické a sémiotické divadelní teorie.
4. Charakterizujte divadelní kritiku, její předmět, funkce a formy. Vysvětlete, jaké funkce plnila kritika v období formování oboru divadelní věda a popište současnou situaci české divadelní kritiky.

5. Charakterizujte předměty zájmu antropologie, psychologie a sociologie divadla a jejich užitečnost pro studium divadla a pro teatrologii.
6. Objasněte pojetí divadla jako média. Jak rozumíte pojmu intermediální divadlo?
7. Charakterizujte specifické kvality a možnosti využívání i vyjadřování divadelního prostoru. Jak rozumíte pojmu simultánní jeviště?
8. Objasněte způsoby komunikace divadelního artefaktu. Vyložte základní teze studie Iva Osolsobě Dramatické dílo jako komunikace komunikací o komunikaci
9. Jak rozumíte pojmům procesuálnost a přítomnost divadla? Představte základní teze Estetiky performativity Eriky Fischer-Lichte.
10. Charakterizujte koncept pohybu divadelního znaku Jindřicha Honzla a základní východiska českého divadelního strukturalismu.
11. Charakterizujte blíže specifika hereckého umění a jeho základních koncepcí. Jmenujte některé teatrology obírající se otázkami herectví?
12. Charakterizujte blíže specifika dramaturgie jako tvůrčí divadelní disciplíny. Uveďte příklady některých dramaturgů, kteří výrazně ovlivnili podobu divadla, kde působili.
13. Charakterizujte blíže specifika divadelní režie, její funkce, dílčí úkoly, fáze režisérovy práce. Jak rozumíte pojmu mizanscéna?
14. Charakterizujte blíže specifika divadelní scénografie, její architektonické, technické a výtvarné funkce. Které význačné české scénografy znáte?
15. Pojednejte o problematice vnímání, recepce a hodnocení divadelního představení. Co víte o problematice dokumentace inscenace a představení?
16. Charakterizujte jednotlivé druhy a žánry divadla a objasněte kritéria jejich rozlišování.
17. Pohovořte o problematice dramatické situace a dramatického konfliktu. Jak různě se tyto pojmy projevují v jednotlivých dramatických žánrech?
18. Charakterizujte základní rysy, funkce a podoby dramatického textu. Pohovořte, jakým způsobem se klasická dramatická forma proměňovala v průběhu 20. století.

Světové divadlo

1. Rozlište jednotlivé vývojové etapy antického divadla, objasněte pojem divadlo-obřad. Charakterizujte antický divadelní prostor, jeho funkce a proměny, vztah prostoru a dalších inscenačních složek.
2. Charakterizujte vývoj antické komedie a uveďte hlavní představitele. Stručně charakterizujte její vliv na podobu komediálního žánru ve středověku, renesanci a klasicismu.
3. Charakterizujte vývoj antické tragédie a uveďte hlavní představitele. Stručně charakterizujte její vliv na podobu tragédie v renesanci a klasicismu.
4. Charakterizujte evropské i české středověké církevní divadlo, jeho žánry a specifickou divadelního prostoru. Jak rozumíte pojmu mansionový prostor?
5. Objasněte zdroje a postupy commedie dell' arte. Vyjmenujte specifické znaky tohoto divadla a typy postav. Jak rozumíte pojmu lazzi? Pouvažujte o ohlasech commedie dell' arte ve světovém i v českém divadle.
6. Charakterizujte alžbětinský divadelní prostor a jeho vliv na tvorbu alžbětinských dramatiků. Uveďte hlavní osobnosti z okruhu Shakespearových současníků a charakterizujte jejich tvorbu.
7. Charakterizujte témata a strukturu Shakespearových komedií a romancí, zařaďte je do kontextu Shakespearovy tvorby, věnujte se vybraným postavám.
8. Charakterizujte témata a strukturu Shakespearových tragédií a historických her, zařaďte je do kontextu Shakespearovy tvorby, věnujte se vybraným postavám.
9. Popište vývoj divadelního prostoru, scénografie a jevištní techniky v renesanční a barokní Itálii.
10. Pohovořte o rozvoji španělského divadla v 16. a 17. století. Charakterizujte základní dramatické oblasti a žánry, vyjmenujte významné dramatiky a jejich stěžejní díla.
11. Charakterizujte typy divadelního prostoru a scénické postupy ve španělském divadle období „zlatého věku“.

12. Charakterizujte normy a principy francouzského klasicistního dramatu a doložte na konkrétních dílech.
13. Charakterizujte pokusy o divadelní reformu v Německu v období osvícenství. Uveďte hlavní reprezentanty a zhodnoťte jejich přínos.
14. Charakterizujte vývoj evropského romantického dramatu. Uveďte základní znaky romantického dramatu, vymezte dramatické žánry. Jmenujte význačné autory v jednotlivých evropských zemích a charakterizujte jejich nejdůležitější díla.
15. Charakterizujte program realistického a naturalistického dramatu a divadla. Konkretizujte na tvorbě Meiningenských, Théâtre Libre, Freie Bühne, Independent Theatre a MCH(A)T.
16. Vyložte vývoj inscenační tvorby Konstantina S. Stanislavského a objasněte jeho metodu herecké tvorby.
17. Určete hlavní východiska první divadelní reformy a doložte vhodnými příklady (inscenační tvorba, programy a manifesty divadla apod.).
18. Uveďte nejvýznačnější představitele francouzské divadelní avantgardy, objasněte jejich východiska a divadelní reformy.
19. Objasněte vývoj divadelního myšlení a inscenační tvorby Vsevoloda E. Mejercholda po Velké říjnové socialistické revoluci. Vysvětlete pojmy jevištní konstruktivismus a biomechanika a doložte uplatnění těchto postupů v Mejercholdových inscenacích.
20. Nastiňte Tairovovy představy o divadle, zejména herectví. Uveďte do kontextu s myšlením a tvorbou dalších reprezentantů ruské divadelní avantgardy a pouvažujte o jejich vlivu na české meziválečné divadlo.
21. Jaké období charakterizujeme názvem "americké avantgardní divadlo"? Popište nejdůležitější znaky, soubory, důležitá jména i přelomové, normotvorné inscenace.
22. Významné místo v evropském divadle měl Bertolt Brecht a jeho koncepce epického divadla. Charakterizujte Brechtův divadelní program a objasněte jeho vliv na české divadlo

23. Přibližte osobnost a inscenační dílo Maxe Reinhardta. Zhodnoťte přínos tohoto režiséra pro vývoj divadla. Jaký byl jeho vliv na české divadlo?
24. S kterou osobností je spjato „divadlo krutosti“? Objasněte tento program a jeho vliv na vývoj divadla v druhé polovině 20. století.
25. Vysvětlete pojem „druhá divadelní reforma“ a uveďte její principy, reprezentativní evropské osobnosti a soubory.
26. Charakterizujte tendence světové dramatiky v druhé polovině 20. století, zaměřte se na výrazné osobnosti a jejich tvorbu.

České divadlo

1. Pro období od počátků předkřesťanské slovanské pospolitosti až do konce baroka zvolte základní časové mezníky a stručně charakterizujte jimi vymezené etapy vývoje divadla v českých zemích.
2. Charakterizujte základní společenské funkce divadla v českých zemích ve středověku. Začněte periodizací tohoto období.
3. Charakterizujte proměnu základních společenských funkcí divadla v českých zemích v období humanismu. Začněte časovým zařazením epochy.
4. Charakterizujte proměnu základních společenských funkcí divadla v českých zemích v období baroka. Začněte časovým zařazením epochy.
5. Zařadte dva dramatické zlomky Mastičkáře do kontextu české středověké divadelní kultury. Znáte některé české badatele od 19. století do současnosti, kteří se studiem Mastičkáře zabývali?
6. Popište české lidové barokní divadlo. Zařadte je časově a charakterizujte sdílené barokní rysy i odlišnosti vůči ostatním formám barokního divadla.
7. Pro období od počátků česky hraného profesionálního divadla (1785) do konce 19. století zvolte základní časové mezníky a stručně charakterizujte jimi vymezené etapy vývoje divadla v českých zemích.

8. Charakterizujte uspořádání divadelního prostoru v humanistickém divadle v českých zemích. Vidíte souvislosti s tehdejším herectvím a se stavem tehdejšího dramatického textu?
9. Co je to barokní divadelní kukátko? Popište jeho vývoj a souvislosti s tehdejším herectvím, dramatickým textem a společenskými funkcemi divadla.
10. Jak se projevil nástup osvícenských tendencí v divadle v českých zemích (rakouský kontext)? Popište, co znamená rok 1785, resp. 1786 v dějinách český hraného divadla.
11. Vlastenské divadlo i Stavovské (Nostitzovo) divadlo hrála zároveň česky a německy. Zvolte jedno z nich, zařadte je časově a podejte jeho charakteristiku.
12. Josef Kajetán Tyl a Josef Jiří Kolár byly dvě dominantní osobnosti český hraného romantického divadla 19. století. Pokuste se vyložit, co je spojovalo a co je rozdělovalo.
13. Vymezte období existence český hrajících kočovných profesionálních společností. Popište jejich základní funkce v tehdeším divadelním životě, uveďte alespoň tři významné ředitele.
14. Charakterizujte modernistické a avantgardní umělecké směry od sklonku 19. století do druhé světové války. Objasněte jejich vliv na českou dramatickou tvorbu.
15. Pohovořte o počátcích moderní české režie. Charakterizujte divadelní program a vývoj inscenační tvorby Jaroslava Kvapila a Karla Hugo Hilara.
16. Objasněte vznik a počátky Osvobozeného divadla, charakterizujte programovou linii Jiřího Frejky a Jindřicha Honzla.
17. Charakterizujte linii revuální tvorby V+W v Osvobozeném divadle a charakterizujte jednotlivé vývojové etapy.
18. Pohovořte o vzniku Burianova „Děčka“ a nastiňte dramaturgicko-inscenační vývoj tohoto divadla. Objasněte podstatu Theatergraphu a uveďte způsob jeho využití v inscenacích Emila Františka Buriana.
19. Charakterizujte dramaturgický program a inscenační tvorbu v Honzlově Divadélku pro 99.

20. Charakterizujte vývoj inscenační tvorby Jiřího Frejky v Národním divadle v Praze.
21. Charakterizujte programovou linii malých scén čtyřicátých let 20. století a jejich význam pro následující vývoj satirického divadla.
22. Uveďte základní společenské a politické mezníky ve vývoji českého divadla po roce 1945 až do současnosti a jejich odraz v divadelní sféře. Jednotlivé periody stručně charakterizujte.
23. Charakterizujte význam působení Alfréda Radoka a Otomara Krejči v Národním divadle v druhé polovině padesátých let 20. století.
24. Jak rozumíte pojmům čechovovská linie a brechtovská linie v kontextu českého divadla padesátých let 20. století? Uveďte konkrétní divadla a osobnosti, s kterými jsou spojeny.
25. Uveďte inspirační zdroje tzv. hnutí malých jevištních forem, charakterizujte základní rysy, principy tvorby, žánrové formy.
26. Charakterizujte vznik, vývoj a tvorbu Divadla Na zábradlí, pohovořte o dramaturgii v šedesátých letech 20. století. Jak rozumíte pojmu apelativní divadlo a s kterou osobností jej spojujeme?
27. Charakterizujte malé činoherní scény šedesátých let s přihlédnutím k dramaturgii a inscenačnímu stylu - Činoherní klub a Divadlo za branou.
28. Charakterizujte studiová divadla sedmdesátých a osmdesátých let 20. století, znaky jejich tvorby a osobnosti. Jak rozumíte pojmu nepravidelná dramaturgie?
29. Charakterizujte proměnu české dramatiky po roce 1989 a přibližte tvorbu reprezentativních autorů.
30. Charakterizujte inscenační tendence v českém divadle po roce 1989 s důrazem na nástup nové generace režisérů. Uveďte příklad režijní osobnosti a věnujte se její tvorbě.

Analýza a seznam zhlédnutých představení

Studující zkušební komisi předkládají vytištěný seznam zhlédnutých představení, který slouží jako základ pro zadání analytické otázky. V ideálním případě by měl být seznam sestavován již smyšlenkou na to, že kterýkoliv z uvedených titulů může být zvolen jako předmět analýzy. Pravidlem je, že pokud si studující táhnou otázku z dějin světového divadla, k analýze jim je přidělena česká produkce a naopak. Samotný výběr analytického přístupu nebo metody je individuální volbou každého studenta či studentky. Před zahájením zkoušení je třeba analytickou metodu specifikovat zkušební komisi.

Seznam převážně živě zhlédnutých představení, nebo v menší míře záznamů představení, by měl být vypracován na základě následujících pokynů:

- Seznam obsahuje alespoň 30 titulů.
- Představení a záznamy by měly být řazeny buď chronologicky dle data uvedení, nebo abecedně dle prvního písmena českého názvu.
- K zápisu produkcí doporučujeme dodržet následující formu: český název (rok uvedení, režie/choreografie, divadlo či soubor, případně další informace o uvedení), specifikace, zda jde o titul ke zkušební otázce nebo dle vlastního výběru.

Příklad:

Mýcení (2018, r. Jan Mikulášek, Divadlo Na zábradlí), ČD9 (= české divadlo, otázka č. 9).

Displacement (2016, ch. Mithkal Alzghair, Compagnie Hek-Ma, viděno na festivalu 4+4 dny v pohybu, 2018), SD6 (= světové, otázka č. 6).

Komedie o umučení (1965, r. Evžen Sokolovský st., Státní divadlo Brno, záznam), VV (= vlastní výběr).

Nedostatečný nebo nedůsledně zpracovaný seznam zhlédnutých představení nebo záznamů může být důvodem k nepřipuštění k SZZk.